

Examining the Effect of Political Connections, and Managerial Ability on the Relationship between Audit Quality and Information Asymmetry¹

Sahel AbbasZadeh², HamidReza Ganji³

Received: 2025/01/27

Accepted: 2025/05/31

Research Paper

Abstract

The purpose of this study is to examining the effect of political connections, and managerial ability on the relationship between audit quality and information asymmetry. Therefore, thre hypotheses were formulated to achieve the study objectives. Then, data from 132 firms (observation) listed on the Tehran Stock Exchange during 2015-2022 were collected and analyzed using the Eviews software. The results of the study showed that auditor quality has a negative and significant relationship with information asymmetry. Political connections do not moderate the relationship between audit quality and information asymmetry. But Managerial ability moderates the relationship between audit quality and information asymmetry. This study is distinguished from other studies by helping to expand the boundaries of knowledge, raise new questions for future research, and provide practical solutions to existing problems, and provides practical suggestions to policymakers and investors.

Keyword: Political Communication, Ability of Managers, Audit Quality, Information Asymmetry.

JEL Classification: M40, M41, M42.

1. doi: 10.22051/jera.2025.49676.3363

2. M.Sc. Department of Accounting, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran. (sahel.abaszade@gmail.com).

3. Assistant Professor, Department of Accounting, Faculty of Social Sciences and Economics, Alzahra University, Tehran, Iran. (Corresponding Author). (h.ganji@alzahra.ac.ir).

بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی و توانایی مدیران بر رابطه بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی^{۲۱}

ساحل عباس‌زاده^۳، حمیدرضا گنجی^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۱/۰۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۱۰

مقاله پژوهشی

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی و توانایی مدیران بر رابطه بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی می‌باشد. از این رو برای دستیابی به اهداف مطالعه چهار فرضیه تدوین شد. سپس، داده‌های ۱۳۲ شرکت پذیرفته شده در بورس تهران طی سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۰ گردآوری و با استفاده از نرم‌افزار ایویوز مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج تحقیق نشان داد کیفیت حسابرسی با عدم تقارن اطلاعاتی رابطه منفی و معنی‌داری دارد. ارتباطات سیاسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی را تعدیل نمی‌کند. اما توانایی مدیران رابطه بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی را تعدیل می‌کند. این مطالعه از طریق کمک به گسترش مرزهای دانش، طرح سوالات جدیدی برای تحقیقات آتی و ارائه راه‌حل‌های عملی برای مشکلات موجود، از سایر تحقیقات متمایز می‌شود و به سیاست‌گذاران و سرمایه‌گذاران پیشنهادها کاربردی ارائه می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: ارتباطات سیاسی، توانایی مدیران، کیفیت حسابرسی، عدم تقارن اطلاعاتی.

طبقه‌بندی موضوعی: M40, M41, M42

10.22051/jera.2025.49676.3363 .doi .۱

۲. مقاله منتخب بیست و دومین همایش ملی حسابداری ایران: اسفند ۱۴۰۳

۳. کارشناس ارشد، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.
(sahel.abaszade@gmail.com)

۴. استادیار، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران. (نویسنده مسئول).
(h.ganji@alzahra.ac.ir)

<https://jera.alzahra.ac.ir>

مقدمه

کیفیت حسابرسی نقش مهمی در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی دارد، چرا که حسابرسی با ارائه اطلاعات شفاف و معتبر به ذینفعان، امکان تصمیم‌گیری آگاهانه‌تر را فراهم می‌آورد. ارتباطات سیاسی و توانایی مدیران از جمله عوامل کلیدی هستند که می‌توانند بر رابطه میان کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی تأثیر بگذارند. وجود ارتباطات سیاسی و توانایی مدیران سازمان می‌تواند شدت این رابطه را تعدیل کرده و اثرات آن را تقویت یا تضعیف کند. بنابراین، هدف این پژوهش، بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی و توانایی مدیران بر رابطه بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی در شرکتهای بورس تهران است.

ارتباطات سیاسی عبارت است از انتقال عمدی یک پیام سیاسی از یک فرستنده به گیرنده با هدف ایجاد تغییر در رفتار، گفتار و پندار مخاطب، آن گونه که فرستنده می‌خواهد (گلستانی و همکاران، ۱۳۹۴). مفهوم ارتباطات سیاسی، در واقع نقش ارتباطات و رسانه در حوزه سیاست و قدرت است و بر تعامل میان سیاستمداران و رسانه‌ها تأکید دارد. ارتباطات سیاسی، به معنای روابط و وابستگی‌های مدیران یا سازمان با نهادهای دولتی و سیاسی، می‌تواند به عنوان یک عامل تأثیرگذار در کاهش یا افزایش عدم تقارن اطلاعاتی عمل کند. تحقیقات زیادی نشان داده است که از نظر عملکرد و راه‌های تامین مالی، هزینه سرمایه و درک بازار از ریسک، شرکت‌هایی که وابستگی سیاسی دارند در مقایسه با شرکت‌هایی که وابستگی سیاسی ندارند، متفاوت عمل می‌کنند (چنی^۱، ۲۰۱۱) و مشاهده شده است که شرکت‌های با ارتباطات سیاسی، عملکرد بهتری نسبت به شرکت‌های بدون چنین ارتباطاتی دارند (المرایه، ۲۰۲۴). از یک سو، این ارتباطات ممکن است باعث دسترسی به منابع اطلاعاتی خاص و مزایای رقابتی شوند و از سوی دیگر، می‌توانند شفافیت اطلاعات را کاهش داده و باعث انحراف در گزارشگری مالی شوند. به همین دلیل، در شرکت‌هایی با ارتباطات سیاسی قوی، ممکن است نقش حسابرسی با کیفیت بالا در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی کم‌رنگ شود، زیرا مدیران ممکن است از نفوذ سیاسی خود برای پنهان کردن اطلاعات استفاده کنند.

توانایی مدیران نیز نقش مهمی بر رابطه بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی ایفا می‌کند. مدیرانی که از توانایی‌های مدیریتی بالا برخوردارند، معمولاً تمایل بیشتری به ارائه

اطلاعات شفاف و دقیق دارند، زیرا این امر به بهبود عملکرد سازمان و ایجاد اعتماد بیشتر میان ذینفعان منجر می‌شود (نمازی و همکاران، ۱۴۰۴). در این شرایط، کیفیت حسابرسی می‌تواند نقش خود را در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی به‌طور موثرتری ایفا کند. اما در مقابل، مدیرانی که توانایی مدیریتی پایینی دارند، ممکن است از فرآیندهای حسابرسی برای پوشاندن نقاط ضعف خود یا تحریف اطلاعات استفاده کنند، که این موضوع اثرات مثبت کیفیت حسابرسی را تضعیف می‌کند (بنی‌مه‌د، ۱۴۰۴).

در مجموع، بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی و توانایی مدیران بر رابطه میان کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی نشان می‌دهد که این عوامل می‌توانند به عنوان متغیرهای تعدیل‌گر عمل کنند. درک بهتر این روابط می‌تواند به مدیران، سرمایه‌گذاران و سیاست‌گذاران کمک کند تا اهمیت ایجاد ساختارهای شفاف را در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و ارتقای اعتماد عمومی درک کنند (لی و وانگ، ۲۰۱۷). در این پژوهش نیز سعی بر این است تا به این سوال پاسخ داده شود که ارتباطات سیاسی و توانایی مدیران بر رابطه بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی چه تاثیری دارد؟ این مطالعه از طریق کمک به گسترش مرزهای دانش، طرح سوالات جدیدی برای تحقیقات آتی و ارائه راه‌حل‌های عملی برای مشکلات موجود، از سایر تحقیقات متمایز می‌شود. در ادامه چارچوب مفهومی، روش‌شناسی تحقیق و ارائه یافته‌ها بیان و نهایتاً نتیجه‌گیری و پیشنهادات ارائه می‌شود.

مبانی نظری و توسعه فرضیه‌ها

پیروی از استانداردهای حسابداری به تنهایی نمی‌تواند کیفیت صورت‌های مالی و اقلام مندرج در آن را تضمین کند، زیرا عوامل دیگری نیز بر روی کیفیت صورت‌های مالی و گزارشگری مالی تأثیر دارند. یکی از پیامدهای اساسی مرتبط با کیفیت اطلاعات، عدم تقارن اطلاعاتی است که به برتری اطلاعاتی یکی از طرفین معامله بر دیگری اشاره دارد. وجود عدم تقارن اطلاعاتی در بازار پیامدهای جمعی و فردی نامطلوبی نظیر مشارکت حداقلی سرمایه‌گذاران، هزینه‌های معاملاتی بالا، بازارهای با نقدینگی زیاد و کاهش سود ناشی از معاملات را به همراه خواهد داشت. بدون ورود مفهوم عدم تقارن اطلاعاتی در مدل‌ها، تحلیل‌های اقتصادی ناقص می‌باشد (جوادیان و داداشی، ۱۳۹۷) و حسابرسی مستقل یکی از راه‌های مشخص کردن اعتبار اطلاعات صورت‌های مالی و کاهش این نقص است. همچنین حل تناقض‌های نمایندگی نیز محرک

دیگری برای تقاضای حسابرسی با کیفیت بالا است (نبی زاده و ابراهیمی، ۱۳۹۹). بعبارتی تقاضا برای گزارشگری مالی و بهبود افشا از عدم تقارن اطلاعاتی و تضادهای نمایندگی میان مدیران و سرمایه گذاران ناشی شده است (ثقفی، ۱۳۹۴).

عدم تقارن اطلاعاتی پدیده‌ای است که همواره بین خریداران سهام و مدیران شرکت وجود دارد، به گونه‌ای که به سبب وجود اطلاعات محرمانه، مدیران تلاش می‌نمایند تا آنها را از سهامداران و خریداران سهام مخفی نگه دارند. در موقعیت عدم تقارن اطلاعاتی، مدیران به دلیل دارا بودن اطلاعات خصوصی و محرمانه درباره شرکت اطلاعات بیشتر و بهتری نسبت به بازار در اختیار دارند، یعنی قبل از افشای عمومی به اطلاعات خاصی دسترسی پیدا می‌کنند، که این اطلاعات با گذشت زمان از طریق رویدادهای افشا کننده، به بازار منتقل می‌شود. بر اساس تئوری نمایندگی، به نفع هر دو طرف است که عدم تقارن اطلاعاتی و اغتشاش ذهنی ناشی از این موضع کاهش یابد، لذا ترتیباتی را دنبال می‌کنند که منافع شخصی آنها را هم‌راستا سازد.

یک شرکت می‌تواند عدم تقارن اطلاعاتی را با فراهم آوردن اطلاعاتی که به سرمایه گذاران در فرآیند تصمیم‌گیری شان کمک نماید، کاهش دهد (دیاموند و ورجیا^۱، ۱۹۹۱). از آنجا که کیفیت حسابرسی یکی از اجزای اطلاعات افشا شده است، هر چه حسابرسی‌های انجام شده از کیفیت بالاتری برخوردار باشد، عدم تقارن اطلاعاتی میان معامله‌گران نیز کاهش می‌یابد (کلینچ^۲ و همکاران، ۲۰۱۲). چندین دلیل برای این موضوع مطرح است. اول اینکه کیفیت حسابرسی بالاتر، سبب بهبود کیفیت افشا شده و افشای با کیفیت با افزایش دامنه اطلاعاتی عمومی سرمایه گذاران و وارد نمودن اطلاعات خصوصی به محدوده اطلاعات عمومی، سبب ایجاد باورهای مشابه برای معامله‌گران شده و احتکار اطلاعاتی معامله‌گران مطلع را کاهش می‌دهد (حیدری؛ قادری و همه خانی، ۱۳۹۶). همچنین، بهبود کیفیت افشای اطلاعات، انگیزه سرمایه گذاران برای جستجوی اطلاعات خصوصی را با کاهش منافع مورد انتظار حاصل از این اطلاعات کاهش می‌دهد.

یکی از عوامل بااهمیت و قابل توجه بر روی کیفیت گزارشگری مالی، ارتباطات و نفوذ سیاسی مدیران و مالکان بنگاه‌های اقتصادی در محافل سیاسی و روابط آنها با کانون‌های قدرت سیاسی است. در نظام‌های اقتصادی مبتنی بر روابط، ارتباطات سیاسی یک منبع مهم ارزشمند برای

1. Diamond & Vercia
2. Clinch

شرکت‌های دارای این روابط است (لی و وانگ، ۲۰۱۷). یکی از این فرآیندها ارتباطات سیاسی مدیران با نهادهای مختلف برای دستیابی به اعتبار و قدرت تصمیم‌گیری بیشتر است (حسینی و بحیرایی، ۱۳۹۸). روابط و نفوذ سیاسی نه تنها بر وضعیت مالی بنگاه‌های اقتصادی تأثیر می‌گذارد، بلکه انگیزه‌های مدیران را نیز در ارتباط با گزارشگری مالی و تهیه صورت‌های مالی تحت تأثیر قرار می‌دهد (جودی و منصورفر، ۱۳۹۹). طبق نظریه ارتقای سیاسی، عملکرد مدیران شرکت‌ها به طور عمده بر اساس معیارهای کوتاه مدت سنجیده می‌شود. بنابراین، مدیران این شرکت‌ها بیشتر بر سرمایه‌گذاری در پروژه‌های کوتاه مدت تمرکز می‌کنند. پروژه‌هایی که در کوتاه مدت آثار مثبت دارند، ولی در بلندمدت نتایج مطلوب آنها معکوس می‌شوند. با وجود ارتباطات سیاسی، انحصار در دسترسی به اطلاعات مهم بیشتر می‌شود و شکاف اطلاعاتی میان مدیران و سهامداران افزایش می‌یابد. با افزایش عدم تقارن اطلاعاتی، مدیران سیاسی با نفوذ بیشتر بر شرکت‌ها منابع و اعتبار زیادی را کسب می‌کنند و از این مزیت نیز برای افزایش منافع شخصی خود استفاده می‌کنند. لذا، مدیران در اثر تمرکز بر معیارهای عملکرد کوتاه مدت، به استفاده از رویه‌های حسابداری متهورانه رغبت بیشتری نشان می‌دهند و در نتیجه این مسئله بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر می‌گذارد. از این رو، نفوذ بیشتر مدیران سیاسی ممکن است سطح افشای شرکت را تحت تأثیر قرار دهد (لی و وانگ، ۲۰۱۷). لذا پیش‌بینی می‌شود با ثابت بودن سایر شرایط، افزایش کیفیت گزارشگری مالی، عدم تقارن اطلاعاتی را کاهش می‌دهد (ژو و لی^۱، ۲۰۰۸). در نهایت باعث ایجاد تفاوت‌های چشم‌گیر، در کیفیت صورت‌های مالی شرکت‌های دارای ارتباطات سیاسی در مقایسه با شرکت‌های بدون ارتباطات سیاسی می‌شود (ابراهیمی و همکاران؛ ۱۳۹۶). علاوه بر این، اثربخشی توانایی مدیریت در کاهش تقلب با افزایش ارتباطات سیاسی کاهش می‌یابد (لی و وانگ، ۲۰۱۷).

تسما^۲ (۲۰۲۲) نشان داد کیفیت حسابرسی نقش مهمی در بهبود کیفیت گزارشگری مالی با ارائه اطمینان مستقل بیشتر ایفا می‌کند. همچنین ارتباطات سیاسی یک شرکت تأثیری بر ارتباط بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی ندارد و تأثیرات سودمند کیفیت حسابرسی برای شرکت‌های مرتبط با سیاست بیشتر از شرکت‌های مشابه اما غیرمرتبط سیاسی نیست.

لی و همکاران (۲۰۱۹) نشان دادند که طی سالهای سرنگونی بوروکرات‌های فاسد، مدیران دارای ارتباطات سیاسی در شرکت‌های دولتی، نظرات حسابرسی مطلوب‌تری را نسبت به

1. Zhu & Li
2. Tessema

همتایان خود (بدون ارتباطات سیاسی) دریافت کرده‌اند، در حالی که شرکت‌های غیردولتی با ارتباطات سیاسی نظرات مطلوب کمتری را دریافت کرده‌اند. علاوه بر آن، پس از اتمام ارتباطات سیاسی، شرکت‌های دولتی با ارتباطات سیاسی بر خلاف شرکت‌های غیردولتی، به احتمال زیاد حساب‌برسان خود را از شرکت‌های کوچک محلی انتخاب خواهند کرد.

فتحی شهری، دموری و انصاری‌سامانی (۱۴۰۴) نشان دادند شرکت‌هایی که توسط مدیران توانمندتری اداره می‌شوند، می‌توانند با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و مشکلات نمایندگی، محدودیت‌های مالی را در شرکت کاهش دهند و در نهایت با کاهش هزینه تأمین مالی خارجی، استفاده از این روش تأمین مالی را تسهیل کنند. همچنین شواهد نشان می‌دهد که مدیرانی که توانایی مدیریت بالاتری دارند می‌توانند افزایش اطلاعات مالی را افزایش داده و از این طریق ریسک اطلاعاتی و مشکلات نمایندگی خود را در بازار مالی کاهش دهند و در نتیجه انتشار سهام را تسهیل کنند.

دادبه و پهلوانی (۱۴۰۰) نشان دادند که حاکمیت شرکتی رابطه منفی با عدم تقارن اطلاعاتی دارد. در واقع، هنگامی که کیفیت حاکمیت شرکتی بیشتر می‌شود، عدم تقارن اطلاعاتی کاهش می‌یابد. همچنین ارتباطات سیاسی اثر مثبت و معناداری بر عدم تقارن اطلاعاتی دارد. به عبارتی، در شرکت‌هایی که مدیران آن دارای ارتباطات سیاسی هستند، عدم تقارن اطلاعاتی بیشتر است. این نتایج مبین اهمیت و اثربخشی مؤلفه‌های حاکمیت شرکتی و مدیران دارای ارتباطات سیاسی بر عدم تقارن اطلاعاتی است.

نبی زاده و همکاران (۱۳۹۹) نشان دادند ارتباطات سیاسی بر رابطه بین تداوم دوره تصدی حساب‌برس و کیفیت گزارشگری مالی تأثیر منفی دارد. همچنین ارتباطات سیاسی بر رابطه بین تخصص موسسه حساب‌برسی و کیفیت گزارشگری مالی تأثیر منفی دارد ولی نتیجه‌ای مبنی بر تأثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین اندازه حساب‌برس و کیفیت گزارشگری مالی یافت نکردند.

فرضیه‌های پژوهش

با توجه به اهداف و مبانی نظری، فرضیه‌های پژوهش به صورت زیر تدوین شده است:

کیفیت حساب‌برس با عدم تقارن اطلاعاتی رابطه مثبت دارد.

ارتباطات سیاسی رابطه بین کیفیت حساب‌برسی و عدم تقارن اطلاعاتی را تعدیل می‌کند.

توانایی مدیران رابطه بین کیفیت حساب‌برسی و عدم تقارن اطلاعاتی را تعدیل می‌کند.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی؛ و توصیفی از نوع همبستگی است که با استفاده از اطلاعات تاریخی انجام شده است. داده‌های واقعی شرکت‌های مورد بررسی به صورت ترکیبی (سال - شرکت) با استفاده از الگوی رگرسیون حداقل مربعات تعمیم یافته مورد مطالعه قرار گرفته است. داده‌های مزبور از سامانه‌ی کدال و نیز نرم‌افزار رهاورد نوین گردآوری شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران است که قبل از سال ۱۳۹۳ در بورس تهران پذیرفته شده و تا پایان سال ۱۴۰۰ در بورس حضور داشته‌اند. به علت گستردگی جامعه آماری و همچنین وجود برخی ناهماهنگی‌ها میان اعضای جامعه، شرایطی برای انتخاب نمونه آماری قرار داده شده و کلیه شرکت‌هایی که از ویژگیهای زیر، برخوردار بودند بعنوان نمونه آماری پژوهش به روش حذف سیستماتیک انتخاب شدند.

الف) پایان سال مالی شرکت مربوطه ۲۹ اسفند هر سال باشد. ب) به دلیل ماهیت فعالیت و طبقه‌بندی متفاوت اقلام صورت‌های مالی شرکت‌های سرمایه‌گذاری و واسطه‌گری مالی با شرکت‌های تولیدی، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، شرکت‌های بیمه، بانک‌ها و مؤسسات تأمین مالی، واسطه‌گری‌های مالی در این پژوهش مورد بررسی قرار نمی‌گیرند. ج) به دلیل لزوم محاسبه متغیرهای تحقیق و انجام آزمون فرضیه‌ها در مورد هر شرکت، اطلاعات موردنیاز در ارتباط با شرکت‌ها در دسترس باشد و توقف معاملاتی بیش از ۶ ماه وجود نداشته باشد. د) در طول اجرای پژوهش از لیست شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، خارج نشده باشد.

در نهایت داده‌های ۱۳۲ شرکت پذیرفته شده در بورس تهران طی سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۰ گردآوری و با استفاده از نرم‌افزار ایویوز مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

مدل و متغیرهای پژوهش

برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از مدل‌های رگرسیونی تسما (۲۰۲۰) استفاده می‌شود:

مدل ۱:

$$INFO_ASY_{ijt} = \alpha_0 + \alpha_1 ADT_QUA_{ijt} + \alpha_2 BORD_ID_{ijt} + \alpha_3 INSTI_O_{ijt} + \alpha_4 BORD_S_{ijt} + \alpha_5 LEV_{ijt} + \alpha_6 ROA_{ijt} + \alpha_7 MTB_{ijt} + \alpha_8 SIZE_{ijt} + \alpha_9 MKT_VOL_{ijt} + \alpha_{10} M_VALUE_{ijt} + \alpha_{11} AGE_{ijt} + \sigma FE_CON_j + \varepsilon_{ijt}$$

مدل ۲:

$$INFO_ASY_{ijt} = \alpha_0 + \alpha_1 ADT_QUA_{ijt} + \alpha_2 POL_CON_{ijt} + \alpha_3 ADT_QUA_{ijt} * POL_CON_{ijt} + \alpha_4 BORD_ID_{ijt} + \alpha_5 INSTI_O_{ijt} + \alpha_6 BORD_S_{ijt} + \alpha_7 LEV_{ijt} + \alpha_8 ROA_{ijt} + \alpha_9 MTB_{ijt} + \alpha_{10} SIZE_{ijt} + \alpha_{11} MKT_VOL_{ijt} + \alpha_{11} MKT_VOL_{ijt} + \alpha_{12} M_VALUE_{ijt} + \alpha_{13} AGE_{ijt} + \sigma FE_CON_j + \varepsilon_{ijt}$$

مدل ۳:

$$INFO_ASY_{ijt} = \alpha_0 + \alpha_1 ADT_QUA_{ijt} + \alpha_2 Ability_{ijt} + \alpha_3 ADT_QUA_{ijt} * Ability_{ijt} + \alpha_4 BORD_ID_{ijt} + \alpha_5 INSTI_O_{ijt} + \alpha_6 BORD_S_{ijt} + \alpha_7 LEV_{ijt} + \alpha_8 ROA_{ijt} + \alpha_9 MTB_{ijt} + \alpha_{10} SIZE_{ijt} + \alpha_{11} MKT_VOL_{ijt} + \alpha_{11} MKT_VOL_{ijt} + \alpha_{12} M_VALUE_{ijt} + \alpha_{13} AGE_{ijt} + \sigma FE_CON_j + \varepsilon_{ijt}$$

که تعریف عملیاتی متغیرها به صورت زیر است:

متغیر وابسته

عدم تقارن اطلاعاتی (INFO_ASY): با استفاده از معیارهای "حجم معاملات، نوسانات بازده سهام، ارزش معاملات سالانه و قیمت پیشنهادی" طبق پژوهش تسما (۲۰۲۰) محاسبه می‌شوند.

نوسان بازده سهام (VOLATILITY)

برابر است با انحراف معیار بازده ماهیانه سهام هر شرکت طی سال (تسما ۲۰۲۰).

حجم معاملات (TR_Volume)

این سنجه تمایل سرمایه‌گذاران برای خرید و فروش سهام را نشان می‌دهد و با وجود عدم تقارن اطلاعاتی احتمالاً رابطه معکوس دارد. در این پژوهش حجم معاملات برابر است با حجم معاملات سهام انجام شده طی سال تقسیم بر تعداد کل سهام در پایان سال برای هر شرکت (باباجانی و همکاران، ۱۳۹۳).
رابطه ۱:

$$TR_VOLUME_{it} = \frac{TRADE\ VOLUME_{it}}{TOTAL\ STOCK_{it}}$$

ارزش معاملات (TR_Value)

با هدف مقیاس‌زدایی، از طریق لگاریتم طبیعی مجموع ارزش ریالی کل معاملات سهام هر شرکت در طی سال محاسبه شده است (باباجانی و همکاران، ۱۳۹۳).
رابطه ۲:

$$TR=LN (\text{Value TR})$$

قیمت پیشنهادی (Spread)

این معیار جهت تفکیک سرمایه‌گذاران آگاه و ناآگاه به کار می‌رود و هر چه عدد محاسبه شده بزرگتر باشد، عدم تقارن اطلاعاتی بیشتر است. لازم به ذکر است با توجه به اینکه سابقه قیمت پیشنهادی در سایت معاملات شرکت بورس بایگانی نمی‌گردد؛ لذا از بیشترین و کمترین قیمت معامله شده استفاده گردید.
رابطه ۳:

$$Spread\ it = \frac{AP - BP}{(AP + BP)/2} * 100$$

که در آن:

Spread: دامنه تفاوت قیمت پیشنهادی خرید و فروش سهام شرکت t در سال t .

AP: (Ask/Price): بهترین قیمت پیشنهادی فروش سهام شرکت t در دوره t .

BP: (Bid/Price): بهترین قیمت پیشنهادی خرید سهام شرکت t در سال t .

متغیر مستقل**کیفیت حسابرسی (AQ)**

برای اندازه‌گیری کیفیت حسابرسی از دو معیار نوع اظهارنظر حسابرسی و اندازه موسسه حسابرسی طبق پژوهش تسما (۲۰۲۰) استفاده می‌شود، اندازه موسسه حسابرسی متغیری دو وجهی می‌باشد که اگر حسابرس مستقل شرکت سازمان حسابرسی باشد عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر می‌گیرد و برای نوع اظهارنظر حسابرس مستقل اگر نوع اظهارنظر حسابرسی، تعدیل نشده باشد عدد یک و در غیر این صورت صفر می‌پذیرد (تسما، ۲۰۲۰).

متغیرهای تعدیلی

توانایی مدیریت (ability)

بر اساس الگوی دمرجیان و همکاران (۲۰۱۲) در مرحله نخست کارایی شرکت‌ها بوسیله روش تحلیل پوششی داده‌ها (DEA) محاسبه می‌گردد.

کارایی = (مجموع خروجی‌های وزن دار) / (مجموع ورودی‌های وزن دار)

کارایی کل منابع شرکت (Total Efficiency) از رابطه زیر اندازه‌گیری می‌شود که عدد ۱ به معنای کارایی قوی و بین صفر و یک به معنای کارایی ضعیف‌تر می‌باشد:
رابطه ۴:

$$\max_v \theta = \frac{Sales}{v_1 CoGS + v_2 SG\&A + v_3 NetPPE + v_4 Opslease + v_5 R\&D + v_6 Goodwill + v_7 Intan}$$

که در آن:

Sales: درآمد فروش

COGS: بهای تمام شده کالای فروش رفته در سال t

SG&A: هزینه‌های عمومی، فروش و اداری در سال t

NetPPE: مانده خالص اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات در ابتدای سال t

OpsLease: هزینه اجاره عملیاتی در سال t

R&D: هزینه تحقیق و توسعه در سال t

Goodwill: سرقفلی خریداری شده در ابتدای سال t

Intan: مانده خالص دارایی نامشهود در ابتدای سال t

در گام بعدی رابطه رگرسیونی زیر به وسیله رگرسیون لجستیک در نرم افزار آماری stata محاسبه می‌شود. در این رابطه، خصیصه‌هایی مانند کل دارایی‌ها، سهم بازار، جریان‌های نقدی آزاد، سن شرکت، نسبت فروش شرکت‌های فرعی (به فروش کل شرکت، لحاظ نمودن نرخ تسعیر ارز در صورت سود و زیان جامع و متغیری مجازی جهت کنترل سال در شرکت در مقابل کارایی شرکت بررسی می‌شوند. حاصل این معادله رگرسیونی همان کارایی (توانایی) مدیریت است که به عنوان متغیر مستقل در این تحقیق هدف گذاری شده است.

رابطه ۵:

$$\text{firm efficiency} = \alpha_0 + \alpha_1 \text{size} + \alpha_2 \text{Market share} + \alpha_3 \text{Free cash Indicator} + \alpha_4 \text{Age} + \alpha_5 \text{Foreign Currency Indicator} + \varepsilon$$

که در آن:

Ln (Total Assets size): اندازه شرکت (برابر است با لگاریتم طبیعی دارایی‌های شرکت)
Market share: سهم بازار شرکت (برابر است با نسبت فروش شرکت به فروش کل صنعت)
Free cash Indicator: اگر شرکتی دارای جریان نقد عملیاتی مثبت باشد عدد یک (۱) و در غیراینصورت عدد صفر (۰) اختصاص می‌یابد.

Age: عمر شرکت (برابر است با لگاریتم طبیعی تعداد سال‌هایی که شرکت در بورس پذیرفته شده است)

Foreign Currency Indicator: متغیر مجازی است که برای شرکت‌هایی که صادرات (فروش با ارز خارجی) داشته‌اند برابر یک (۱) و در غیراینصورت صفر (۰) اختصاص می‌یابد. باقیمانده مدل نشان دهنده توانایی مدیریت است (دیمرجان و همکاران، ۲۰۱۲).

ارتباطات سیاسی (POL_CON)

در این پژوهش، شرکت‌های سیاسی از طریق الگوی تصمیم‌گیری چند معیاره به روش تاپسیس و وزن‌دهی به روش آنتروپی تعیین خواهد شد. برای تفکیک شرکت‌های سیاسی و غیرسیاسی، ابتدا از متغیرهای هزینه‌های سیاسی (فاسیو، ۲۰۰۶) به شرح زیر استفاده شده است: ارزش بازار سهام: هر چه ارزش بازار سهام بیشتر باشد، احتمال ارتباطات سیاسی بیشتر است. ارزش دفتری دارایی‌ها: هر چه ارزش بیشتر باشد، احتمال ارتباطات سیاسی بیشتر است. مالیات بر درآمد: براساس تئوری هزینه سیاسی، هر چه مالیات بر درآمد بیشتر باشد، احتمال ارتباطات سیاسی بیشتر است (ارتباط با وزارت اقتصاد).

جمع فروش صادراتی: هر چه فروش صادراتی بیشتر باشد، احتمال ارتباطات سیاسی بیشتر است (ارتباط با وزارت صنعت، معدن و تجارت).

رتبه بالاتر از مجموعه عوامل فوق، بیانگر ارتباطات گسترده‌تر و سیاسی بودن شرکت‌ها است. در ادامه ماتریس تصمیم برای تفکیک شرکت‌های سیاسی و غیرسیاسی در روش تاپسیس تهیه شد. در این ماتریس، شاخصی که دارای مطلوبیت یکنواخت افزایشی (جنبه مثبت) است،

شاخص سود و شاخصی که مطلوبیت یکنواخت کاهشی (جنبه منفی) دارد، شاخص هزینه نامیده می‌شود. در این پژوهش، شرکت‌های دارای تعاملات سیاسی گسترده با دولت، از مطلوبیت یکنواخت افزایشی (جنبه مثبت) برخوردارند، بعنوان شاخص سود به حساب می‌آیند. سپس، از آنجا که شاخص‌ها برای تصمیم‌گیرنده اهمیت یکسانی ندارند، نخست وزن شاخص‌ها بر اساس روش آنتروپی شانون به دست آمده و پس از آن به الگوریتم تاپسیس وارد شدند. بعد از اینکه شرکت‌های نمونه از طریق الگوی تصمیم‌گیری چند معیاره به روش تاپسیس و وزن دهی به روش آنتروپی اندازه‌گیری و رتبه‌بندی شدند، در دو دسته جای گرفتند. دسته‌ای که رتبه بالاتری داشت (پنجک اول)، شرکت‌های دارای ارتباطات گسترده سیاسی نام گرفت و به آن‌ها عدد ۱ اختصاص یافت و دسته‌ای که کمترین رتبه را کسب کرد (پنجک دوم الی پنجم)، شرکت‌های دارای ارتباطات محدود سیاسی شناسایی شد و به آن‌ها صفر اختصاص گرفت.

متغیرهای کنترلی

براساس مطالعات پیشین (الشماری و السلطان^۱، ۲۰۱۰؛ البادری و همکاران^۲، ۲۰۱۵؛ انگ و ماک^۳، ۲۰۰۳) از متغیرهایی که بر عدم تقارن اطلاعاتی تأثیرگذار هستند به عنوان متغیر کنترلی استفاده می‌شود. از جمله متغیرهای تأثیرگذار بر عدم تقارن اطلاعاتی شامل موارد زیر هستند:

استقلال هیئت مدیره (BORD_ID): نسبت اعضای غیر موظف به اعضای موظف

مالکیت نهادی (INSTI_O)، برابر است با مجموع درصد سهام متعلق به بانک‌ها، بیمه‌ها و نهادهای مالی و دولتی (لازم به ذکر است که لیست سهامداران مربوط به هر شرکت در قسمت سهامداران سایت tsetmc.com موجود است).

اندازه هیئت مدیره (BORD_S): برابر است با لگاریتم تعداد اعضای هیئت مدیره

اهرم مالی (LEV): نسبت کل بدهی بر دارایی‌ها

بازده داراییها (ROA): نسبت سود خالص به کل دارایی‌ها

رشد شرکت (MTB): برابر است با نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری

اندازه شرکت (SIZE)، لگاریتم دارایی‌ها

1. Al-Shammari & Al-Sultan
2. Elbadry,
3. Eng & Mak

حجم بازار (M_VOL) جذر تعداد سهام معامله شده (توسط شرکت) بر تعداد سهام
 ارزش بازار (MKTVALUE): قیمت سهام ابتدای سال ضرب در تعداد سهام منتشر شده
 سن شرکت (AGE): لگاریتم طبیعی تعداد سال‌های فعالیت شرکت از زمان تاسیس

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی

نتایج آمار توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است و این جدول بیانگر پارامترهای توصیفی برای هر متغیر به صورت مجزا است.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای کمی پژوهش

متغیر	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
نوسان بازده سهام	۰/۱۶۰	۰/۱۴۴	۰/۶۶۷	۰/۰۲۴	۰/۰۸۳	۱/۵۵۳	۷/۴۴۳
قیمت پیشنهادی	۰/۰۳۴	۰/۰۳۶	۰/۰۶۹	۰/۰۰۳	۰/۰۱۱	-۰/۵۸۵	۲/۹۵۷
حجم معاملات	۳/۱۱۹	۱/۸۸۵	۲۴/۳۰۰	۰/۰۱۹	۳/۹۴۹	۱/۸۹۰	۷/۴۲۶
ارزش معاملات	۲۷/۳۴۳	۲۷/۳۹۸	۳۳/۳۸۷	۱۷/۳۹۹	۲/۱۳۰	-۰/۴۷۵	۳/۶۳۱
توانایی مدیریت	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۹	۰/۵۱۷	-۰/۵۷۵	۰/۱۴۳	-۰/۰۵۳	۳/۹۹۹
استقلال هیئت مدیره	۰/۶۴۹	۰/۶۰۰	۱۰۰	۰	۰/۲۰۶	-۰/۵۹۳	۳/۸۶۴
مالکیت نهادی	۰/۲۷۲	۰/۲۱۵	۰/۹۰۰	۰/۰۸۵	۰/۱۹۲	۱/۷۶۲	۵/۵۳۳
اندازه هیئت مدیره	۵/۰۶۴	۵	۷	۵	۰/۳۵۳	۵/۳۰۰	۲۹/۰۹۲
اهرم مالی	۰/۵۱۶	۰/۵۲۳	۱/۳۲۶	۰/۰۱۲	۰/۲۲۲	۰/۰۷۰	۲/۸۱۱
بازده دارایی	۰/۱۵۷	۰/۱۲۸	۰/۸۳۰	-۰/۴۰۴	۰/۱۶۱	۰/۷۴۵	۳/۸۹۴
رشد شرکت	۲/۸۴۵	۱/۸۱۴	۳۲/۷۰۲	۰/۶۹۱	۲/۸۹۲	۴/۳۵۲	۳۰/۹۴۶
اندازه شرکت	۱۵/۰۴۱	۱۴/۷۶۸	۲۱/۳۲۷	۱۱/۲۴۷	۱/۶۲۹	۰/۷۶۳	۳/۷۴۰
حجم بازار	۱/۵۱۸	۱/۳۷۳	۴/۹۲۹	۰/۱۳۸	۰/۹۰۲	۰/۷۵۸	۳/۹۰۰
ارزش بازار	۱۵/۴۴۱	۱۵/۴۴۴	۲۱/۸۸۸	۱۱/۳۶۰	۱/۸۶۸	۰/۴۵۳	۲/۹۰۹
سن شرکت	۳/۷۲۱	۳/۷۳۷	۷/۲۴۴	۲/۶۳۹	۰/۶۴۳	۳/۵۱۷	۲۰/۶۲۳
متغیر	فراوانی ۰	فراوانی ۱	فراوانی ۰	فراوانی ۱	درصد فراوانی ۰	درصد فراوانی ۱	
اندازه حسابرس	۸۴۵	۲۱۱	۸۰/۰۲	۱۹/۹۸			
اظهار نظر حسابرس	۴۹۷	۵۵۹	۴۷/۰۶	۵۲/۹۴			
ارتباط سیاسی	۵۳۵	۵۲۱	۵۰/۶۶	۴۹/۳۴			

اصلی‌ترین شاخص مرکزی، میانگین است که برای مثال، مقدار میانگین برای بازده دارایی برابر با (۱۵۷/۰) می‌باشد که نشان می‌دهد بیشتر داده‌ها حول این نقطه تمرکز یافته‌اند. پارامترهای پراکندگی، معیاری برای تعیین میزان پراکندگی از یکدیگر یا میانگین است. مقدار پارامتر انحراف معیار برای حجم معاملات برابر با ۳/۴۹۴ و برای عدم تقارن اطلاعاتی برابر است با ۰/۰۱۱ می‌باشد که نشان می‌دهد این دو متغیر به ترتیب دارای بیشترین و کمترین انحراف معیار هستند. مشاهده می‌شود بیشترین مقدار استقلال هیئت مدیره ۱۰۰ درصد است این نشان می‌دهد برخی شرکت‌ها وجود دارند که تمامی اعضای هیئت مدیره آن‌ها عضو غیرموظف هستند.

آمار استنباطی

برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از رگرسیون خطی چندگانه با استفاده از داده‌های ترکیبی استفاده شد. برای این منظور لازم است که کلیه فرض‌های کلاسیک رگرسیون خطی چندگانه بررسی شود. در این پژوهش کلیه فرض‌ها رگرسیون خطی بررسی شد و نتایج آن نیز حاکی از برقراری کلیه فروض اصلی بوده است. به منظور بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش از آزمون جارک و برا استفاده شد. در این آزمون هرگاه سطح معنی‌داری کمتر از ۵٪ باشد بیانگر آن است که توزیع متغیرها نرمال نمی‌باشد. با توجه به اینکه تعداد نمونه ۱۳۲ شرکت و تعداد مشاهدات نیز ۱۰۵۶ سال-شرکت می‌باشد، طبق قضیه حد مرکزی چنانچه تعداد مشاهدات بیش از ۳۰ مشاهده باشد نیازی به نرمال‌سازی متغیرها نیست (افلاطونی، ۱۳۹۷). یکی از نکاتی که بایستی همیشه قبل از برازش مدل‌ها در نظر داشت بررسی مانایی متغیرهای تحقیق می‌باشد. نامانایی متغیرها یا به عبارتی تصادفی بودن سری زمانی متغیرها منجر به کاذب شدن مدل رگرسیونی برآورد شده می‌گردد با توجه به جدول ۲ مشاهده می‌شود سطح معناداری همه متغیرها کمتر از ۵ درصد بوده و بیانگر مانا بودن متغیرهاست. همچنین، نتایج حاصل در جدول ۴ نشان می‌دهد که سطح معناداری آزمون ناهمسانی واریانس در مدل‌های پژوهش کمتر از ۵ درصد می‌باشد و بیانگر وجود ناهمسانی واریانس در جملات اخلاص می‌باشد. لازم به توضیح است که این مشکل در تخمین نهایی مدل رفع گردیده (با روش وزن دهی به داده‌ها از طریق دستور GLS) است. همان‌طور که در نتایج آزمون هم خطی VIF در همه مدل‌ها قابل مشاهده است، مقادیر عامل تورم واریانس کمتر از عدد ۱۰ است که بیانگر عدم وجود هم خطی می‌باشد.

جدول ۲. آزمون مانایی و چارک و برا برای متغیرها و آزمون ناهمسانی واریانس برای مدل-

های پژوهش

نام متغیر	آزمون مانایی	سطح معناداری	آزمون چارک برا	سطح معناداری	مدل‌های پژوهش	ناهمسانی واریانس	سطح معنی‌داری
نوسان بازده سهام	۹/۶۶۰	۰/۰۰۰	۱۲/۸۲۵	۰/۰۰۰	اول	۴/۹۳۲	۰/۰۰۰
قیمت پیشنهادی	۹/۵۲۶	۰/۰۰۰	۶۰/۴۲۶	۰/۰۰۰	دوم	۹/۰۶۱	۰/۰۰۰
حجم معاملات	۱۲/۵۱۸	۰/۰۰۰	۱۴/۹۶۸	۰/۰۰۰	سوم	۱۰/۳۲۷	۰/۰۰۰
ارزش معاملات	۱۳/۹۴۵	۰/۰۰۰	۵۴/۴۰۰	۰/۰۰۰	چهارم	۱۷/۶۲۶	۰/۰۰۰
استقلال هیئت مدیره	۱۲/۸۰۱	۰/۰۰۰	۹۴/۸۴۸	۰/۰۰۰	پنجم	۳/۹۴۷	۰/۰۰۰
مالکیت نهادی	۶/۶۲۰	۰/۰۰۰	۳۱/۸۷۷	۰/۰۰۰	ششم	۷/۴۳۹	۰/۰۰۰
اندازه هیئت مدیره	۱۱/۸۵۹	۰/۰۰۰	۳۴/۸۹۹	۰/۰۰۰	هفتم	۸/۰۸۸	۰/۰۰۰
اهرم مالی	۱۴/۹۸۲	۰/۰۰۰	۲/۴۴۴	۰/۲۹۴	هشتم	۱۵/۴۹۱	۰/۰۰۰
بازده دارایی	۱۲/۸۴۷	۰/۰۰۰	۱۳/۲۹۰	۰/۰۰۰	نهم	۳/۸۶۵	۰/۰۰۰
رشد شرکت	۱۳/۵۱۷	۰/۰۰۰	۳۷/۶۹۷	۰/۰۰۰	دهم	۷/۴۶۷	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	۲۰/۵۱۰	۰/۰۰۰	۱۲/۶۸۱	۰/۰۰۰	یازدهم	۸/۴۲۱	۰/۰۰۰
حجم بازار	۱۳/۲۶۴	۰/۰۰۰	۱۰/۱۲۲	۰/۰۰۰	دوازدهم	۱۴/۱۶۳	۰/۰۰۰
ارزش بازار	۱۸/۱۵۶	۰/۰۰۰	۳۶/۶۰۵	۰/۰۰۰			
سن شرکت	۱۸/۲۱۵	۰/۰۰۰	۱۵/۸۴۴	۰/۰۰۰			
توانایی مدیریت	۱۱/۱۳۷	۰/۰۰۰	۴۴/۴۳۹	۰/۰۰۰			

نتایج آزمون فرضیه‌ها

نتایج خروجی رگرسیونی برآورد آزمون فرضیه‌ها و خروجی رگرسیونی برآورد ۴ مدل به ترتیب به شرح جدول‌های ۳ تا ۵ است. همانطور که بیان شد و در جدول ۲ نیز مشاهده می‌شود تمام متغیرها، مانا و به علت استفاده از GLS نیز تمام مدلها مشکلی از بابت ناهمسانی واریانس ندارند. همچنین آماره دوربین و اتسون در تمامی متغیرها و معیارها بین ۱,۵ تا ۲,۵ بود که نشان دهنده عدم وجود خودهمبستگی مرتبه اول در مدل‌ها است.

نتایج آزمون فرضیه اول

فرضیه اول به این صورت مطرح شد که "کیفیت حسابرس با عدم تقارن اطلاعاتی رابطه مثبت دارد". نتایج خروجی رگرسیونی برآورد مدل‌های این فرضیه به شرح جدول ۳ است.

همانطور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود رابطه متغیر کیفیت حسابرسی (اندازه حسابرسی و اظهارنظر حسابرسی) با متغیر عدم تقارن اطلاعاتی در تمامی معیارها (نوسان بازده سهام؛ قیمت پیشنهادی؛ حجم معاملات؛ ارزش معاملات) دارای سطح معناداری کمتر از ۵ درصد هستند، از این رو می‌توان گفت که کیفیت حسابرسی با عدم تقارن اطلاعاتی رابطه معناداری دارد. اما با توجه به اینکه در معیارهای نوسان بازده سهام و قیمت پیشنهادی، ضریب کیفیت حسابرسی (اندازه حسابرسی و اظهارنظر حسابرسی)، منفی است، این رابطه معکوس و در معیارهای حجم معاملات و ارزش معاملات، ضریب کیفیت حسابرسی (اندازه حسابرسی و اظهارنظر حسابرسی)، مثبت است، این رابطه مستقیم می‌باشد.

با توجه به سطح معناداری کمتر از ۵ درصد آماره اف لیمر، در متغیر عدم تقارن اطلاعاتی با معیارهای نوسان بازده سهام، قیمت پیشنهادی و حجم معاملات؛ داده‌ها تابلویی و نیاز به آزمون هاسمن می‌باشد و در نتیجه داده‌ها به صورت اثرات ثابت در مدل برازش شدند. اما در معیار ارزش معاملات سطح معناداری بیشتر از ۵ درصد آماره اف لیمر، داده‌ها تلفیقی می‌باشند و نیاز به آزمون هاسمن نمی‌باشد.

جدول ۳. تخمین نهایی مدل رگرسیونی اول (۴ معیار)

ارزش معاملات			حجم معاملات			شکاف قیمتی سهام			نوسان بازده سهام			معیارها
معنی داری	آماره t	ضرایب	معنی داری	آماره t	ضرایب	معنی داری	آماره t	ضرایب	معنی داری	آماره t	ضرایب	متغیرها
۰/۰۰۰	۱۰/۷۱۸	۰/۳۴۵	۰/۰۰۰	۸/۸۲۳	۰/۳۷۴	۰/۰۰۰	-۱۰/۰۵۳	-۰/۲۹۰	۰/۰۰۰	-۷/۹۴۲	-۰/۲۰۳	اندازه حسابرسی
۰/۰۰۰	۹/۳۶۰	۰/۳۱۲	۰/۰۰۰	۸/۵۹۱	۰/۳۰۳	۰/۰۰۰	-۸/۵۸۸	-۰/۲۵۹	۰/۰۰۰	-۶/۸۶۱	-۰/۱۹۵	اظهارنظر حسابرسی
۰/۱۴۷	۱/۴۴۹	۰/۳۰۵	۰/۰۰۰	-۱/۵۹۰	-۰/۳۴۲	۰/۷۶۹	۰/۲۹۳	۰/۰۰۷	۰/۴۰۲	-۰/۸۳۷	-۰/۰۱۰	استقلال هیئت مدیره
۰/۰۱۶	-۲/۳۹۸	-۰/۵۵۱	۰/۰۰۰	-۴/۶۸۶	-۰/۹۵۷	۰/۰۳۷	-۲/۰۸۹	-۰/۰۳۳	۰/۰۰۰	-۶/۱۸۴	-۰/۱۷۴	مالکیت نهادی
۰/۵۷۳	-۰/۵۶۳	-۰/۰۶۱	۰/۷۶۰	۰/۳۰۴	۰/۰۲۷	۰/۳۹۲	-۰/۸۵۵	-۰/۰۰۱	۰/۰۶۸	-۱/۸۲۶	-۰/۰۱۳	اندازه هیئت مدیره
۰/۰۰۰	-۴/۲۵۱	-۱/۰۲۶	۰/۰۰۰	۴/۲۹۶	۰/۴۶۱	۰/۰۰۰	۵/۹۹۹	۰/۱۶۳	۰/۰۰۴	۳/۵۵۰	۰/۰۵۶	اهرم مالی
۰/۸۰۳	۰/۲۴۸	۰/۰۸۹	۰/۰۰۰	-۹/۹۹۹	-۰/۹۰۶	۰/۱۱۹	۱/۵۵۷	۰/۰۰۶	۰/۴۸۰	-۰/۷۰۵	-۰/۰۱۸	بازده دارایی
۰/۰۰۰	-۴/۷۶۸	-۰/۰۸۱	۰/۰۹۲	۱/۶۸۴	۰/۰۲۰	۰/۰۰۸	-۳/۳۵۹	-۰/۰۰۶	۰/۰۳۰	-۲/۱۶۲	-۰/۰۰۲	رشد شرکت

ارزش معاملات			حجم معاملات			شکاف قیمتی سهام			نوسان بازده سهام			معیارها
معنی داری	آماره t	ضرایب	معنی داری	آماره t	ضرایب	معنی داری	آماره t	ضرایب	معنی داری	آماره t	ضرایب	متغیرها
۰/۰۰۰	۲۹/۰۷۱	۰/۸۷۰	۰/۱۲۷	۱/۵۲۵	۰/۰۹۰	۰/۶۷۵	-۰/۴۱۸	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	-۳/۹۳۸	-۰/۰۱۷	اندازه شرکت
۰/۰۰۰	۱۴/۹۳۷	۰/۸۴۷	۰/۰۰۰	۲۹/۶۸۲	۳/۶۶۸	۰/۰۵۷	۱/۹۰۳	۰/۰۰۲	۰/۰۰۰	۱۰/۹۳۴	۰/۰۳۵	حجم بازار
۰/۵۴۸	۰/۶۰۰	۰/۰۹۵	۰/۳۲۱	۰/۹۹۲	۰/۰۴۴	۰/۸۶۴	-۰/۳۰۰	-۰/۰۰۸	۰/۰۰۰	۴/۴۹۵	۰/۰۴۰	ارزش بازار
۰/۳۸۴	۰/۸۶۹	۰/۰۶۴	۰/۰۰۱	-۲۰۷/۳	-۴۰۱/۲	۰/۰۰۰	۴/۲۴۷	۰/۰۳۷	۰/۴۹۱	-۰/۶۸۸	-۰/۰۸۰	لگاریتم سن شرکت
۰/۰۰۰	۱۸/۲۰۴	۱۵/۵۸۸	۰/۰۱۳	۲/۴۶۷	۴/۹۸۲	۰/۰۲۷	-۲/۲۱۱	-۰/۰۵۲	۰/۸۴۸	۰/۱۹۱	۰/۰۷۲	C
۰/۰۰۰	-۱۲/۸۰۱	-۰/۳۷۳	۰/۰۱۰	۲/۵۶۳	۰/۱۹۴				۰/۰۰۲	-۳/۰۵۰	-۰/۳۱۳	(1) AR
سایر آماره‌های اطلاعاتی												
۰/۴۴۸			۰/۴۴۱			0/۳۸۲			۰/۵۴۱			ضریب تعیین تعدیل شده
۶۷/۰۳۵ (۰/۰۰۰)			۱۸۹/۸۸۴ (۰۰۰/۰)			۵/۵۷۲ (۰/۰۰۰)			۸/۵۷۹ (۰/۰۰۰)			آماره فیشر (سطح معناداری)
۴/۱۲۳ (۰/۳۷۴)			۱/۰۳۸ (۰/۰۰۰)			۱/۷۰۵ (۰/۰۰۰)			۱/۳۶۵ (۰/۰۰۶)			آزمون اف لیمر (سطح معناداری)
-			۹۳/۳۴۴ (۰/۰۰۰)			۷۷/۴۳۰ (۰/۰۰۰)			۶۶/۵۹۸ (۰/۰۰۰)			آزمون هاسمن (سطح معناداری)

نتایج آزمون فرضیه دوم

فرضیه دوم به این صورت مطرح شد که "ارتباطات سیاسی رابطه بین کیفیت حسابداری و عدم تقارن اطلاعاتی را تعدیل می‌کند". نتایج خروجی رگرسیونی برآورد مدل‌های این فرضیه به شرح جدول ۴ است:

همانطور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود بطور کلی رابطه متغیرهای نشانگر اثر تعاملی (اندازه حسابداری * ارتباط سیاسی) و (اظهار نظر حسابداری * ارتباط سیاسی) با متغیر عدم تقارن اطلاعاتی در تمامی معیارها (نوسان بازده سهام؛ قیمت پیشنهادی؛ حجم معاملات؛ ارزش معاملات) دارای سطح معناداری بیشتر از ۵ درصد و عدم معنادار است، از این رو می‌توان گفت که ارتباط سیاسی رابطه بین کیفیت حسابداری و عدم تقارن اطلاعاتی را تعدیل نمی‌کند.

با توجه به سطح معناداری کمتر از ۵ درصد آماره اف لیمر، در متغیر عدم تقارن اطلاعاتی با معیارهای نوسان بازده سهام، قیمت پیشنهادی و حجم معاملات؛ داده‌ها تابلویی و نیاز به آزمون هاسمن می‌باشد و در نتیجه داده‌ها به صورت اثرات ثابت در مدل برازش شدند. اما در معیار ارزش معاملات سطح معناداری بیشتر از ۵ درصد آماره اف لیمر، داده‌ها تلفیقی می‌باشند و نیاز به آزمون هاسمن نمی‌باشد.

جدول ۴. تخمین نهایی مدل رگرسیونی دوم (۴ معیار)

ارزش معاملات			حجم معاملات			قیمت پیشنهادی			نوسان بازده سهام			معیارها
معنی داری	آماره t	ضرایب	معنی داری	آماره t	ضرایب	معنی داری	آماره t	ضرایب	معنی داری	آماره t	ضرایب	متغیرها
۰/۰۰۰	۵/۹۰۸	۰/۳۲۰	۰/۰۰۰	۶/۴۹۲	۰/۱۹۶	۰/۰۰۰	-۷/۷۳۰	-۰/۲۱۲	۰/۰۰۰	-۸/۲۲۸	-۰/۲۴۱	اندازه حسابرس
۰/۰۰۰	۶/۱۳۶	۰/۳۴۹	۰/۰۰۰	۴/۶۸۶	۰/۱۸۵	۰/۰۰۰	-۶/۸۳۵	-۰/۲۰۳	۰/۰۰۰	-۸/۲۶۶	-۰/۲۲۶	اظهار نظر حسابرس
۰/۰۰۵	-۲/۷۸۶	-۰/۳۳۴	۰/۳۴۷	-۰/۹۴۰	-۰/۰۵۵	۰/۰۰۴	-۳/۵۳۱	-۰/۰۰۲	۰/۰۵۵	-۱/۹۱۹	-۰/۰۱۵	ارتباط سیاسی
۰/۴۳۶	۰/۷۷۸	۰/۱۳۳	۰/۰۰۰	-۸/۰۲۴	-۰/۲۲۲	۰/۱۱۸	-۱/۵۶۳	-۰/۰۰۱	۰/۲۹۸	۱/۰۴۰	۰/۰۰۵	اندازه حسابرس* ارتباط سیاسی
۰/۲۵۹	۱/۱۲۸	۰/۲۰۰	۰/۶۷۲	۰/۴۸۶	۰/۰۲۴	۰/۴۵۲	۰/۷۵۱	۰/۰۰۲	۰/۰۶۰	-۱/۸۸۱	-۰/۰۰۸	اظهار نظر حسابرس* ارتباط سیاسی
۰/۱۱۶	۱/۵۷۱	۰/۳۵۷	۰/۱۱۸	-۱/۵۶۲	-۰/۳۳۷	۰/۶۶۴	۰/۴۳۴	۰/۰۰۱	۰/۵۱۲	-۰/۶۵۴	-۰/۰۰۸	استقلال هیئت مدیره
۰/۰۱۹	-۲/۳۴۰	-۰/۵۲۸	۰/۰۰۰	-۴/۶۵۱	-۰/۹۶۲	۰/۰۴۱	-۲/۰۳۹	-۰/۰۳۲	۰/۰۰۰	-۸/۱۶۱	-۰/۲۵۶	مالکیت نهادی
۰/۸۴۲	-۰/۳۲۸	-۰/۰۴۱	۰/۷۵۹	۰/۳۰۵	۰/۰۲۸	۰/۵۲۰	-۰/۶۴۲	-۰/۰۰۸	۰/۱۲۱	-۱/۵۵۱	-۰/۰۱۰	اندازه هیئت مدیره
۰/۰۰۱	-۳/۹۶۳	-۰/۹۵۵	۰/۰۰۷	۳/۴۱۸	۰/۴۱۷	۰/۰۰۰	۸/۸۳۱	۰/۱۷۵	۰/۱۳۹	۱/۴۷۷	۰/۰۲۷	اهرم مالی
۰/۴۷۹	۰/۷۰۷	۰/۲۳۷	۰/۰۰۰	-۱۰/۵۶۹	-۰/۹۲۷	۰/۱۳۷	۱/۴۸۸	۰/۰۰۵	۰/۳۴۰	-۰/۹۵۴	-۰/۰۲۳	بازده دارایی
۰/۰۰۰	-۵/۲۷۴	-۰/۰۶۹	۰/۰۴۵	۲/۰۰۵	۰/۰۲۲	۰/۰۰۶	-۳/۴۶۲	-۰/۰۰۶	۰/۳۲۶	-۰/۹۸۱	-۰/۰۰۱	رشد شرکت
۰/۰۰۰	۱۹/۷۶۲	۰/۸۴۳	۰/۰۶۲	۱/۸۶۴	۰/۱۰۶	۰/۶۶۳	-۰/۴۳۵	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۲	-۳/۰۶۱	-۰/۰۲۱	اندازه شرکت
۰/۰۰۰	۱۶/۰۰۹	۰/۱۸۰	۰/۰۰۰	۲۸/۹۹۴	۳/۶۶۷	۰/۰۶۷	۱/۸۳۱	۰/۰۰۲	۰/۰۰۰	۷/۷۶۵	۰/۰۳۰	حجم بازار
۰/۵۵۹	۰/۵۸۳	۰/۱۰۰	۰/۲۹۴	۱/۰۴۸	۰/۰۴۳	۰/۹۳۰	-۰/۰۸۷	-۰/۰۰۲	۰/۰۰۲	۳/۸۹۷	۰/۰۴۱	ارزش بازار
۰/۲۹۱	۱/۰۵۴	۰/۰۸۱	۰/۰۰۲	-۳/۰۲۸	-۲/۴۱۰	۰/۰۰۰	۴/۱۳۲	۰/۰۳۷	۰/۸۸۵	-۰/۱۴۴	-۰/۰۲۰	لگاریتم سن شرکت
۰/۰۰۰	۱۳/۳۴۵	۱۴/۱۶۳	۰/۰۲۸	۲/۱۹۶	۴/۸۵۳	۰/۰۲۷	-۲/۲۱۴	-۰/۵۷۰	۰/۸۳۷	-۰/۲۰۵	-۰/۰۸۵	C
۰/۰۰۰	-۱۰/۴۲۵	-۰/۳۷۹	۰/۰۰۷	۲/۶۷۱	۰/۱۹۸							AR (1)
سایر آماره‌های اطلاعاتی												
۰/۴۵۱			۰/۵۰۲			۰/۳۸۲			۰/۵۰۱			ضریب تعیین تعدیل شده
۵۲/۱۴۱(۰/۰۰۰)			۱۱/۰۶۹(۰/۰۰۰)			۵/۴۶۶(۰/۰۰۰)			۸/۲۶۶(۰/۰۰۰)			آماره فیشر - سطح معناداری آن
۴/۰۹۴(۰/۴۴۴)			۱/۰۱۴(۰/۰۰۰)			۱/۷۱۲(۰/۰۰۰)			۱/۳۷۷(۰/۰۰۵)			آزمون اف لیمر (سطح معناداری)
-			۹۵/۴۶۰(۰/۰۰۰)			۸۰/۹۸۵(۰/۰۰۰)			۶۸/۴۱۵(۰/۰۰۰)			آزمون هاسمن (سطح معناداری)

نتایج آزمون فرضیه سوم

فرضیه سوم به این صورت مطرح شد که "توانایی مدیران رابطه بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی را تعدیل می‌کند". نتایج خروجی رگرسیونی برآورد مدل‌های این فرضیه به شرح جدول ۵ است:

همانطور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود رابطه متغیرهای نشانگر اثر تعاملی (اندازه حسابرسی* توانایی مدیریت) و (اظهاریت حسابرسی* توانایی مدیریت) با متغیر عدم تقارن اطلاعاتی در تمامی معیارها (نوسان بازده سهام؛ قیمت پیشنهادی؛ حجم معاملات) دارای سطح معناداری کمتر از ۵ درصد (و معیار ارزش معاملات کمتر از ۱۰ درصد) معنادار است، از این رو می‌توان گفت که توانایی مدیریت رابطه بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی را تعدیل می‌کند. با توجه به سطح معناداری کمتر از ۵ درصد آماره اف لیمر، در متغیر عدم تقارن اطلاعاتی با معیارهای نوسان بازده سهام، قیمت پیشنهادی و حجم معاملات؛ داده‌ها تابلویی و نیاز به آزمون هاسمن می‌باشد و در نتیجه داده‌ها به صورت اثرات ثابت در مدل برازش شدند. اما در معیار ارزش معاملات سطح معناداری بیشتر از ۵ درصد آماره اف لیمر، داده‌ها تلفیقی می‌باشند و نیاز به آزمون هاسمن نمی‌باشد.

جدول ۵. تخمین نهایی مدل رگرسیونی سوم (۴ معیار)

معیارها	نوسان بازده		قیمت پیشنهادی		حجم معاملات		ارزش معاملات	
	ضرایب	آماره t	ضرایب	آماره t	ضرایب	آماره t	ضرایب	آماره t
اندازه حسابرسی	-۰/۲۴۵	-۷/۳۷۵	-۰/۲۱۳	-۶/۸۶۸	۰/۱۹۲	۲/۲۲۴	۰/۲۶۳	۳/۰۳۹
اظهاریت حسابرسی	-۰/۲۵۶	-۷/۵۱۳	-۰/۲۲۱	-۷/۳۳۴	۰/۱۸۱	۲/۶۷۵	۰/۲۸۵	Aug-92
توانایی مدیریت	-۰/۳۷۳	-۴/۸۲۴	-۰/۳۷۹	-۱/۸۸۴	۰/۴۲۵	۷/۳۶۲	۰/۵۴۳	۱۴/۹۹۳
اندازه حسابرسی* توانایی مدیریت	-۰/۴۴۲	-۲/۰۰۵	-۰/۴۱۲	-۶/۰۱۶	۰/۷۴۸	۴/۰۸۴	۰/۵۰۰	۱/۸۸۰
اظهاریت حسابرسی* توانایی مدیریت	-۰/۶۴۶	-۴/۰۹۷	-۰/۳۹۶	-۵/۵۶۹	۰/۰۸۴	۶/۰۰۱	۰/۵۱۶	۳/۴۵۳

معیارها متغیرها	نوسان بازده		قیمت پیشنهادی		حجم معاملات		ارزش معاملات	
	ضرایب	آماره t	معنی داری	ضرایب	آماره t	معنی داری	ضرایب	آماره t
استقلال هیئت مدیره	-۰/۰۱۷	-۱/۵۰۹	۰/۱۳۱	۰/۰۰۸	۰/۳۲۱	۰/۷۴۸	-۰/۳۳۳	-۱/۶۲۱
مالکیت نهادی	۰/۰۲۷	۲/۱۵۲	۰/۰۳۱	-۰/۰۳۳	-۲/۰۷۱	۰/۰۳۸	-۱/۰۲۲	-۵/۰۶۶
اندازه هیئت مدیره	-۰/۰۰۱	-۰/۳۱۱	۰/۷۵۵	-۰/۰۰۱	-۰/۸۳۸	۰/۴۰۲	۰/۰۲۳	۰/۲۸۱
اهرم مالی	۰/۰۲۰	۱/۵۱۳	۰/۱۳۰	۰/۱۶۳	۵/۵۱۷	۰/۰۰۰	۰/۴۳۳	۴/۳۸۹
بازده دارایی	-۰/۰۹۱	-۴/۲۸۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۶	۱/۴۹۴	۰/۱۳۵	-۰/۹۱۲	-۱۲/۳۶۸
رشد شرکت	-۰/۰۰۹	-۰/۷۲۳	۰/۴۶۹	-۰/۰۰۶	-۳/۳۱۹	۰/۰۰۹	۰/۰۲۲	۱/۵۵۷
اندازه شرکت	-۰/۰۲۸	-۵/۱۸۲	۰/۰۰۰	-۰/۰۰۱	-۰/۴۴۱	۰/۶۵۸	۰/۰۹۰	۱/۶۷۵
حجم بازار	-۰/۰۳۶	۱۱/۵۴۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۲	۱/۹۰۵	۰/۰۵۷	۳/۶۷۸	۳۲/۱۹۳
ارزش بازار	۰/۰۳۶	۷/۰۳۱	۰/۰۰۰	-۰/۰۰۷	-۰/۲۶۹	۰/۷۸۷	۰/۰۴۰	۰/۸۳۷
سن شرکت	۰/۰۰۱	۰/۳۶۴	۰/۷۱۵	۰/۰۳۷	۴/۰۵۰	۰/۰۰۱	-۲/۳۷۰	-۳/۵۳۷
C	-۰/۰۲۶	-۰/۵۳۲	۰/۵۹۴	-۰/۰۵۱	-۱/۹۹۹	۰/۰۴۵	۴/۸۹۳	۲/۸۵۲
AR (1)							۰/۱۸۸	۲/۳۸۶
سایر آماره‌های اطلاعاتی								
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۴۲۱		۰/۵۴۵		۰/۶۰۵		۰/۵۷۴	
آماره فیشر - سطح معناداری آن	۳۰/۳۳۷ (۰/۰۰۰)		۵/۴۲۵ (۰/۰۰۰)		۱۹۱/۶۲۸ (۰/۰۰۰)		۵۱/۱۵۳ (۰/۰۰۰)	
آزمون اف لیمر (سطح معناداری)	۱/۳۷۳ (۰/۰۰۵)		۱/۶۸۶ (۰/۰۰۰)		۱/۰۱۸ (۰/۰۰۰)		۴/۰۹۹ (۰/۴۳۲)	
آزمون هاسمن (سطح معناداری)	۶۸/۰۵۸ (۰/۰۰۶)		۷۷/۵۷۷ (۰/۰۰۰)		۹۸/۰۷۸ (۰/۰۰۰)		-	

بحث و نتیجه گیری

ایده اصلی این پژوهش بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی و توانایی مدیران بر رابطه بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی در شرکت های بورس تهران بود. در فرضیه اول مشاهده شد که با افزایش اندازه حسابرس و ارائه اظهار نظر مقبول در خصوص صورت های مالی، عدم تقارن اطلاعاتی کاهش پیدا می کند. این نتایج در تضاد با یافته های حجازی و همکاران (۱۳۹۵) است که به این نتیجه رسیدند از بین معیار اندازه حسابرس و چرخش حسابرس، فقط چرخش مؤسسه حسابرسی رابطه معناداری با عدم تقارن اطلاعاتی دارد. همچنین نتایج در تطابق با یافته های وطن پرست و جاهدی (۱۳۹۶) است که نشان دادند رابطه معناداری بین اظهار نظر مشروط حسابرس و عدم تقارن اطلاعاتی وجود دارد و تسما (۲۰۲۰) که نشان داد ارتباطات سیاسی یک شرکت، تأثیری بر ارتباط بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی ندارد و اثرات سودمند کیفیت

حسابرسی برای شرکت‌های مرتبط سیاسی بیشتر از شرکت‌های مشابه اما غیرمرتبط سیاسی نیست.

طبق نتایج فرضیه دوم، ارتباط سیاسی توانست ارتباط بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی را تعدیل کند. نتایج این فرضیه در تطابق با یافته‌های دادبه و پهلوانی (۱۴۰۰) می‌باشد که نشان دادند ارتباطات سیاسی اثر مثبت و معناداری بر عدم تقارن اطلاعاتی دارد و تسما (۲۰۲۰) که نشان داد که بانک‌های دارای ارتباط سیاسی بالاتر، عدم تقارن اطلاعاتی بالاتری دارند. طبق نتایج فرضیه سوم، توانایی مدیریت توانست ارتباط معکوس بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی را تقویت کند. نتایج این فرضیه در تطابق با یافته‌های جبارزاده و رادی (۱۳۹۸) است که نشان دادند توانایی مدیریت باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و عدم اطمینان اطلاعاتی می‌شود و بین توانایی مدیریت و شفافیت شرکتی رابطه مستقیم وجود دارد.

به سرمایه‌گذاران پیشنهاد می‌شود در شرکت‌هایی سرمایه‌گذاری کنند که توسط موسسه‌های حسابرسی بزرگ حسابرسی شده باشند یا شرکت‌هایی که در طی چند سال گزارش مقبول دریافت کرده‌اند. زیرا حسابرسان آنها موارد رسیدگی شده را شفاف ارائه می‌کنند که می‌تواند موجب کاهش عدم تقارن اطلاعاتی شود یا دارای عدم تقارن اطلاعاتی کمتری هستند. به موسسه‌های رتبه بندی پیشنهاد می‌شود، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس را بر اساس میزان ارتباط سیاسی، رتبه بندی نماید تا سرمایه‌گذاران بتوانند در تصمیم‌گیری‌های خود از آن استفاده کنند. به سهامداران به ویژه سهامداران عمده که نقش ویژه‌ای در انتصاب مدیران دارند، پیشنهاد می‌شود که مدیران توانا را انتخاب کنند تا میزان عدم تقارن اطلاعاتی بین سرمایه‌گذاران کاهش پیدا کند. همچنین شرکت‌ها اطلاعات بیشتری را در گزارش‌های مالی خود شامل جزئیات بیشتر در مورد روابط سیاسی، قراردادهای دولتی و هرگونه مزایای رقابتی ناشی از این روابط افشا کنند. این افزایش شفافیت می‌تواند به کاهش عدم تقارن اطلاعاتی کمک کند و اعتماد سرمایه‌گذاران را افزایش دهد. شرکت‌ها برنامه‌های آموزشی در زمینه گزارشگری مالی شفاف برگزار کنند و مکانیسم‌هایی برای افزایش مشارکت سهامداران در فرآیندهای تصمیم‌گیری نظیر برگزاری جلسات منظم با سهامداران و دریافت بازخورد از آنها ایجاد نمایند. همچنین پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی تاثیر بیش اعتمادی مدیران، خوش بینی مدیران، خودشیفتگی مدیرعامل، اخبار بازار و محافظه کاری بر رابطه بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی بررسی شود.

یکی از عمده‌ترین محدودیت‌های تحقیقاتی که بر پایه آمار استنباطی انجام می‌شوند؛ تورم و شیوه‌های مختلف اندازه‌گیری متغیرها است که تعمیم نتایج حاصل از آن‌ها به کل جامعه آماری در شرایط زمانی و مکانی مختلف است. بنابراین، در تعمیم نتایج این پژوهش و به‌کارگیری عملی این نتایج نیز باید جانب احتیاط را مدنظر قرار داد.

ملاحظات اخلاقی

حامی مالی: مقاله حامی مالی ندارد.

مشارکت نویسندگان: این مقاله مستخرج از پایان‌نامه است و تمام نویسندگان در آماده‌سازی مقاله مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع: بنا بر اظهار نویسندگان در این مقاله هیچگونه تعارض منافی وجود ندارد. تعهد کپی‌رایت: طبق تعهد نویسندگان حق کپی‌رایت رعایت شده است.

منابع

- ابراهیمی، سید کاظم؛ بهرامی نسب، علی؛ و حسن زاده، مهدی. (۱۳۹۶). واکاوی کیفیت گزارشگری مالی و اجتناب مالیاتی در پرتو مالکیت دولتی و ارتباطات سیاسی. *مدیریت سازمان های دولتی*، ۲(۵): ۱۵۱-۱۶۶.
- افلاطونی، عباس، (۱۳۹۷)، *اقتصاد سنجی در پژوهش های مالی و حسابداری*، ترمه.
- باباجانی، جعفر. (۱۳۹۳). نقش اطلاعات حسابداری در تسریع فرآیند مالیات‌ستانی از دیدگاه کارشناسان ارشد مالیاتی. *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۴(۲)، ۱-۲۰.
- بنی مهد. (۱۴۰۴). کارایی مدیر در ایجاد جریان نقد عملیاتی و انتخاب حسابرس مستقل: آزمون نظریه سطوح بالاتر. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۱۴(۵۵)، ۳۳-۴۴.
- ثقفی، علی؛ بولو، قاسم؛ و دانا، محمد مهدی. (۱۳۹۴). رابطه کیفیت سود و عدم تقارن اطلاعاتی. *پژوهش های تجربی حسابداری*، ۲(۵)، ۱-۱۶.
- جبارزاده کنگرلویی، سعید؛ و رادی، یاسر. (۱۳۹۸). بررسی تاثیر توانایی مدیریت بر شفافیت شرکتی با تاکید بر اثر تعدیل گری ضعف کنترل های داخلی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *پژوهش های حسابداری مالی*، ۱۱(۱)، ۵۵-۸۰.
- جوادیان کوتایی، سحر؛ و داداشی، ایمان. (۱۳۹۷). بررسی تاثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین عدم تقارن اطلاعاتی و عملکرد بازار محصول در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، *کنفرانس ملی مطالعات نوین اقتصاد، مدیریت و حسابداری در ایران*.
- جودی، سمیرا؛ و منصورفر، غلامرضا. (۱۳۹۹). نقش کیفیت حسابرسی بر رابطه بین عدم تقارن اطلاعاتی و ابعاد آگاهی دهندگی و فریبندگی مدیریت سود. *نشریه پژوهش های حسابداری مالی*، ۱۲(۱)، ۱۹-۳۸.
- حجازی، رضوان؛ زارعی، بتول؛ و حاتمی، فرهاد. (۱۳۹۵). تأثیر کیفیت حسابرسی بر عدم تقارن اطلاعاتی. *بررسی های حسابداری*، ۳(۱)، ۱-۱۳.
- حسینی، سیدعلی و بحیرایی، افسانه. (۱۳۹۸). تاثیر ارتباطات سیاسی بر افشای داوطلبانه در بورس اوراق بهادار تهران. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۱۶(۶۲)، ۱۵۱-۱۷۵.
- حیدری، مهدی؛ قادری، بهمن و همه‌خانی، سعید. (۱۳۹۶). بررسی نقش میانجی عدم تقارن اطلاعاتی در تبیین رابطه بین کیفیت حسابرسی و سیاست های تأمین مالی. *راهبرد مدیریت مالی*، ۵(۴)، ۹۳-۱۲۶.
- دادبه، فاطمه و پهلوانی، علیرضا. (۱۴۰۰). تأثیر حاکمیت شرکتی و ارتباطات سیاسی بر عدم تقارن اطلاعاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *چشم انداز حسابداری و مدیریت*، ۴(۴۲)، ۶۱-۸۳.

فتحی شهری، رضوان؛ دموری، داریوش و انصاری سامانی، حبیب. (۱۴۰۴). بررسی تأثیر توانایی مدیریتی بر سیاست تأمین مالی خارجی با نقش میانجی محدودیت مالی. *مجله دانش حسابداری*. گلستانی، رضا؛ مردانی، مهدی و فلسفی، ارزو. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی هیات مدیره بر رابطه بین کمیته حسابرسی و حق الزحمه حسابرسی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دومین کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در مدیریت، اقتصاد و علوم انسانی. نبی زاده، فهیمه؛ ابراهیمی رومنجان، مجتبی. (۱۳۹۹). بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی هیات مدیره بر رابطه بین کیفیت حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی. *چشم انداز حسابداری و مدیریت*، ۳(۲۲)، ۶۰-۸۱.

نمازی، نویدرضا، نظری، هیراد و عزیزی، پدرام. (۱۴۰۴). بررسی تأثیر مدیریت واقعی سود بر عملکرد آتی با تأکید بر توانمندی مدیران: واکاوی مدیریت سود بر اساس باورها و آموزه های اسلامی. *حسابداری، حسابرسی و تامین مالی در محیط های اسلامی*. (در حال انتشار).

References

- Alawaqleh, Q. A. (2021). The Effect of Internal Control on Employee Performance of Small and Medium-Sized Enterprises in Jordan: The Role of Accounting Information System. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(3), 855–863.
- Almarayah, T; Al-Hamadeen, R; Alshira'h, A; Khassawneh, A. A. L; Zaidan, H; & Mowafi, O. (2024). Examining the link between political connection and firm performance: the moderating effect of audit quality. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*.
- Al-Shammari, B; & Al-Sultan, W. (2010). Corporate governance and voluntary disclosure in Kuwait. *International Journal of Disclosure and Governance*, 7(3), 262–280.
- Babajani, J. (2014). The role of accounting information in acceleration of tax receiving processes. *Empirical Research in Accounting*, 4(2), 1-20. (In Persian)
- Ball, R; & Shivakumar, L. (2006). The role of accruals in asymmetrically timely gain and loss recognition. *Journal of Accounting Research*, 44(2), 243–255.
- Banimahd, B. (2025). Manager's Efficiency to Create Operating Cash Flows and Independent Auditor Selection: A Test of Upper Echelons Theory. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 14(55), 33-44. (In Persian).
- Chaney, P. K; Faccio, M; & Parsley, D. (2011). The quality of accounting information in politically connected firms. *Journal of accounting and Economics*, 51(1-2), 58-76.
- Clinch, G; Stokes, D; & Zhu, T. (2012). Audit quality and information asymmetry between traders. *Journal of Accounting & Finance*, 52(3), 743–765.
- Dadbeh, F. & Pahlavani, A. (2021). The impact of corporate governance and political connections on information asymmetry at listed companies in Tehran Stock

- Exchange. *Journal of Accounting and Management Vision*, 4(42), 61-83. (In Persian).
- Demerjian, P; Lev, B; & McVay, S. (2012). Quantifying managerial ability: A new measure and validity tests. *Management Science*, 58(7), 1229–1248.
- Diamond, D. W; & Verrecchia, R. E. (1991). Disclosure, liquidity, and the cost of equity capital. *The Journal of Finance*, 46(4), 1325–1359.
- Ebrahimi, S. K; Bahraminasab, A. & Hasanzadeh, M. (2017). The Analysis of Financial Reporting Quality and Tax Avoidance According to Governmental Ownership and Political Connections. *Public Organizations Management*, 5(2), 61-76. (In Persian).
- Eng, L. L; & Mak, Y. T. (2003). Corporate governance and voluntary disclosure. *Journal of Accounting and Public Policy*, 22(4), 325–345.
- Faccio, M. (2006). Politically connected firms. *American Economic Review*, 96(1), 369–386.
- Fathi shahri, R; Damoori, D. and ansari samani, H. (2025). Investigating the Impact of Managerial Ability on External Financing Policy with the Mediating Role of Financial Constraints. *Journal of Accounting Knowledge* . (In Persian).
- Golestani, R & Mardani, M & Falsafi, A, (2015), Studying the Effect of Board of Directors' Political Connections on the Relationship between Audit Committee and Audit Fees of Companies Listed on the Tehran Stock Exchange, Second International Conference on Modern Research in Management, Economics and Humanities, , Dubai.(In Persian).
- Heidari, M; Ghaderi, B. & Hamekhani, S. (2018). The Mediation of Information Asymmetry on the Relationship between Audit Quality and Financing Policies. *Financial Management Strategy*, 5(4), 93-126. (In Persian).
- Hejazi, R; Zarei, B. & Hatami, F. (2016). The Effect of Information Asymmetry on Audit Quality. *Journal of Iranian Accounting Review*, 3(10), 1-18. (In Persian).
- Hosseini, S. A. & Bahiraei, A. (2019). The Impact of Political Connections and Voluntary Disclosure in Tehran Stock Exchange. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 16(62), 151-175. (In Persian).
- Jabbarzadeh Kangarluie, S, & Radi, Y. (2019). Investigating the Impact of Managerial Ability on Corporate Transparency, Emphasizing the Moderation of Weaknesses in Internal Controls in Companies Listed in Tehran Stock Exchange. *Journal Of Financial Accounting Research*, 11(1), 55-80. (In Persian).
- Javadian Kotnaei, S & Dadashi, I, (2018), Studying the Effect of Political Communication on the Relationship Between Information Asymmetry and Product Market Performance in Companies Listed on the Tehran Stock Exchange, National Conference on Modern Studies in Economics, Management and Accounting in Iran. (In Persian).
- Joudi, S. & Mansourfar, G. (2020). The role of audit quality on the relationship between information asymmetry and both informative and deceptive dimensions of income smoothing. *Financial Accounting Research*, 12(1), 19-38. (In Persian)
- Lee, W; & Wang, L. (2017). Do political connections affect stock price crash risk? Firm-level evidence from China. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 48(3), 643–676.

- Namazi, N. R; Nazari, H. and Azizi, P. (2025). Investigating the Impact of Real Earnings Management on Future Performance, Moderated by Managerial Ability: An Exploration from an Islamic Perspective. *Iranian Journal of Accounting, Auditing and Finance in the Islamic Environment*, (In Persian).
- Saghafi, A; Bolo, G. & Dana, M. M. (2015). The Relation between Earnings Quality and Information Asymmetry in the Firms. *Empirical Research in Accounting*, 5(2), 1-16. (In Persian).
- Tessema, A. (2020). Audit quality, political connections and information asymmetry: Evidence from banks in Gulf Cooperation Council countries. *International Journal of Managerial Finance*, 16(5), 673-698.
- Tessema, A; & Abou-El-Sood, H. (2022). Audit rotation, information asymmetry and the role of political connections: International evidence. *Meditari Accountancy Research*, 30(6), 1-25.
- Zhu, C. F; & Li, Z. W. (2008). State ownership and accounting conservatism. *Accounting Research*, 5, 38-45.

COPYRIGHTS

This is an open access article under the CC BY-NC-ND 4.0 license.

